

Wyniki finansowe towarzystw i funduszy emerytalnych w I półroczu 2003 roku

Powszechnie towarzystwa emerytalne¹ w I półroczu 2003 r. osiągnęły korzystniejszy wynik finansowy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Odsetek podmiotów uzyskujących zysk netto zwiększył się z 41% do 50%. Wszystkie otwarte fundusze emerytalne wykazały zysk finansowy. W stosunku rocznym 94% funduszy poprawiło swój wynik.

Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych ukształtowały się na poziomie 1,3 mld zł i były o 21,4% wyższe niż w I półroczu 2002 roku. Główną pozycją aktywów pozostały aktywa obrotowe, ale ich udział spadł w ciągu roku o 7,4 pkt. W aktywach trwałych dominowały inwestycje długoterminowe, których wartość wyniosła 180,2 mln zł i wzrosła o 56,6% w stosunku do I połowy ubiegłego roku.

Kapitały własne towarzystw wyniosły 1109,1 mln zł, co oznacza 43,4% wzrost w skali roku. Do wzrostu tego przyczyniło się zmniejszenie straty z lat ubiegłych (o 335,1 mln zł) i poprawa wyniku bieżącego okresu obrotowego. Zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe zmniejszyły się do 52,3 mln zł, tj. o 71,9% w stosunku rocznym.

Przychody netto ze sprzedaży wzrosły o 4,8% do poziomu 406,9 mln zł. W ich strukturze opłata dystrybucyjna stanowiła 73,9% wobec 80,9% w I połowie 2002 r., a opłata za zarządzanie 25,1% wobec 17,4%. **Koszty związane z działalnością operacyjną** wyniosły 372,9 mln zł i zmniejszyły się w skali roku o 17,7%. Redukcja kosztów operacyjnych wynikała głównie ze zmniejszenia kosztów akwizycji (o 28,3%) i reklamy (o 21,9%).

Wzrost przychodów netto oraz zmniejszenie kosztów operacyjnych spowodowało, że w I półroczu 2003 r. powszechnie towarzystwa emerytalne osiągnęły 34,0 mln zł **zysku ze sprzedaży** (wobec straty 64,5 mln zł w analogicznym okresie roku ubiegłego). Po uwzględnieniu wyniku na pozostałej działalności towarzystwa uzyskały 60,0 mln zł zysku brutto. Obciążenia tego zysku podatkiem dochodowym wyniosły 12,1 mln zł. W efekcie powszechnie towarzystwa emerytalne zamknęły I półrocze 2003 r. **zyskiem netto** 47,9 mln zł (wobec straty 34,0 mln zł w I półroczu ub. roku).

W I półroczu 2003 r. **otwarte fundusze emerytalne** dysponowały **aktywami ogółem** o wartości 37,9 mld zł, tj. o 50,6% większymi niż przed rokiem. W tym czasie zobowiązania

¹ Informację opracowano na podstawie danych Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Dane obejmują 17 PTE i 17 OFE w I półroczu 2002 r. oraz 16 PTE i 16 OFE w I półroczu 2003 r.

ogółem wzrosły o 61,4% do 174,5 mln zł. Największą dynamikę zaobserwowano w zakresie zobowiązań wobec członków, które wzrosły z 0,7 mln zł do 95,5 mln zł. Aktywa netto funduszy emerytalnych ukształtowały się na poziomie 37,8 mld zł (25,1 mld zł w I półroczu 2002 r.).

Według stanu na koniec czerwca 2003 r. **portfel inwestycyjny** stanowił 97,6% aktywów ogółem (97,0% przed rokiem). W jego strukturze dominowały obligacje (70,1%) i akcje (25,6%). W stosunku do I półrocza 2002 r. udział obligacji w portfelu zwiększył się kosztem akcji oraz depozytów bankowych i bankowych papierów wartościowych. Fundusze emerytalne ulokowały 9442,6 mln zł w akcjach spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym. W stosunku do I półrocza 2002 r. nastąpił wzrost zaangażowania funduszy w spółki branż związanych z przemysłem i usługami, natomiast udział akcji spółek z sektora finansowego spadł o 4,3 pkt.

Przychody z inwestycji otwartych funduszy emerytalnych w I połowie br. wyniosły 1042,2 mln zł i były wyższe niż przed rokiem o 43,1%. Główną ich pozycją były odsetki, stanowiące 75,6% przychodów, wobec 77,5% w poprzednim roku. **Koszty operacyjne** ukształtowały się na poziomie 128,8 mln zł (wzrost w skali roku o 36,6%). Udział wynagrodzeń dla towarzystw zwiększył się o 7,8 pkt osiągając 79,3% kosztów operacyjnych. **Wynik z inwestycji** wzrósł o 44,1% do 913,4 mln zł na koniec czerwca 2003 r. W tym czasie fundusze emerytalne zrealizowały 190,7 mln zł zysku z inwestycji (spadek o 11,3%) oraz zanotowały 694,9 mln zł niezrealizowanego zysku z wyceny (wzrost o 71,0%).

W I połowie 2003 r. wszystkie fundusze emerytalne osiągnęły stopy zwrotu wyższe od minimalnej wymaganej stopy zwrotu. **Zysk finansowy** otwartych funduszy emerytalnych w I półroczu br. wyniósł 1799,0 mln zł (wobec 1271,4 mln zł przed rokiem).

W Centralnym Rejestrze Członków prowadzonym przez ZUS w I półroczu 2003 r. było zarejestrowanych 11,3 mln członków otwartych funduszy emerytalnych (53,1% stanowili mężczyźni), natomiast liczba rachunków prowadzonych przez fundusze emerytalne wyniosła 11,8 mln². W stosunku do I półrocza ub. roku zmniejszył się o 1,7 pkt udział rachunków martwych, na które nie wpłynęła żadna składka. Nadal jednak, blisko co piąty rachunek pozostał pusty. Suma składek i odsetek przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do funduszy emerytalnych w I półroczu 2003 r. była wyższa o 1,2% niż w analogicznym okresie roku ubiegłego.

² Liczba członków zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest różna od liczby rachunków prowadzonych przez otwarte fundusze emerytalne, ponieważ otwarty fundusz emerytalny otwiera rachunek po zawarciu umowy członkostwa, natomiast identyfikacja i rejestracja w Centralnym Rejestrze Członków następuje w późniejszym terminie.

Tablica 1.1 Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	I - VI	
	2002 r.	2003 r.
	w mln zł	
Aktywa trwałe	359,6	531,2
Wartości niematerialne i prawne	19,1	45,3
Koszty zakończonych prac rozwojowych	3,0	-
Wartość firmy	1,3	36,7
Inne wartości niematerialne i prawne	14,6	8,5
Zaliczki na wartości niematerialne i prawne	0,2	0,1
Rzeczowe aktywa trwałe	28,7	17,0
Środki trwałe	28,4	17,0
Środki trwałe w budowie	0,3	-
Zaliczki na środki trwałe w budowie	-	0
Należności długoterminowe	0,9	1,0
Od jednostek powiązanych	0,3	0,3
Od pozostałych jednostek	0,6	0,7
Inwestycje długoterminowe	115,1	180,2
Nieruchomości	-	-
Wartości niematerialne i prawne	-	-
Długoterminowe aktywa finansowe	115,1	180,2
<i>w tym</i>		
udziały lub akcje agenta transferowego	1,8	3,2
papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski	69,4	177,0
Inne inwestycje długoterminowe	-	-
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	195,8	287,7
Aktywa obrotowe	686,2	738,3
Zapasy	0,6	0,8
Należności krótkoterminowe	32,5	29,1
Należności od jednostek powiązanych	25,9	24,7
<i>w tym</i>		
należności od otwartych funduszy emerytalnych z tytułu opłat	23,6	22,6
Należności od pozostałych jednostek	6,6	4,4
Inwestycje krótkoterminowe	647,7	688,4
Krótkoterminowe aktywa finansowe	647,7	687,9
<i>w tym</i>		
papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski	518,7	551,0
środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	128,2	136,0
Inne inwestycje krótkoterminowe	-	0,5
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	5,4	20,0
SUMA AKTYWÓW	1 045,8	1 269,5

Tablica 1.2 **Pasywa powszechnych towarzystw emerytalnych**

Wyszczególnienie	I - VI	
	2002 r.	2003 r.
	w mln zł	
<u>Kapitał własny</u>	773,3	1 109,1
Kapitał podstawowy	1 627,1	1 565,5
Akcje własne	-	-
Kapitał zapasowy	1 177,5	1 162,2
Kapitał z aktualizacji wyceny	5,6	1,3
Pozostałe kapitały rezerwowe	-	-
Wynik finansowy z lat ubiegłych	-2 002,9	-1 667,8
Wynik finansowy netto okresu obrotowego	-34,0	47,9
Odpisy z zysku netto w ciągu okresu obrotowego	-	-
<u>Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania</u>	272,5	160,4
Rezerwy na zobowiązania	33,4	45,3
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1,6	7,7
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	2,3	1,4
długoterminowa	0,2	0,8
krótkoterminowa	2,1	0,6
Pozostałe rezerwy	29,5	36,2
długoterminowe	0,6	4,5
krótkoterminowe	28,9	31,7
Zobowiązania długoterminowe	-	0,2
Zobowiązania krótkoterminowe	186,4	52,1
Wobec jednostek powiązanych	160,9	18,8
zobowiązania względem funduszy emerytalnych z tytułu rachunku rezerwowego	1,4	1,0
zobowiązania względem funduszy emerytalnych z tytułu powstania niedoboru	-	-
pozostałe zobowiązania względem otwartych funduszy emerytalnych	0,1	0,2
inne	159,4	17,6
Wobec pozostałych jednostek	21,8	30,7
kredyty i pożyczki	-	0
z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-
inne zobowiązania finansowe	-	0
zobowiązania względem Funduszu Gwarancyjnego	1,1	1,7
zaliczki otrzymane na dostawy	-	-
zobowiązania wekslowe	-	-
z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych	5,2	5,8
z tytułu wynagrodzeń	0,3	0,2
inne	15,2	23,0
Fundusze specjalne	3,7	2,6
Rozliczenia międzyokresowe	52,8	62,8
SUMA PASYWÓW	1 045,8	1 269,5

Tablica 1.3 **Rachunek wyników powszechnych towarzystw emerytalnych**

Wyszczególnienie	I - VI	
	2002 r.	2003 r.
	w mln zł	
Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	388,3	406,9
Opłata dystrybucyjna	314,2	300,6
Opłata transferowa, o której mowa w art.134 ust. 1 pkt 2 ustawy o funduszach emerytalnych	2,6	2,5
Opłata transferowa, o której mowa w art.134 ust. 1 pkt 3 ustawy o funduszach emerytalnych	1,9	1,3
Opłata za zarządzanie	67,7	102,0
Wycofanie nadwyżki z rachunku rezerwowego	1,3	0,3
Zwrot nadpłaty do Funduszu Gwarancyjnego	-	-
Pozostałe przychody	0,6	0,2
Koszty działalności operacyjnej	452,9	372,9
Koszty akwizycji	95,7	68,6
Koszty agenta transferowego lub koszty rejestru	71,1	84,0
Koszty reklamy	16,9	13,2
Opłata na rzecz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy	3,0	5,7
Wpłata na rachunek rezerwowy	78,4	66,4
Wpłata na Fundusz Gwarancyjny	5,2	5,0
Pokrycie niedoboru funduszy emerytalnych	5,5	-
Koszty funduszy poniesione przez towarzystwa związane z nabywaniem i zbywaniem aktywów funduszy	1,1	0,8
Koszty funduszy poniesione przez towarzystwa związane z przechowywaniem aktywów funduszy emerytalnych	0,1	0,1
Podatki i opłaty	20,7	18,7
Amortyzacja	14,0	7,5
Inne koszty	141,2	102,9
Wynik ze sprzedaży	-64,5	34,0
Pozostałe przychody operacyjne	2,0	3,0
Pozostałe koszty operacyjne	5,6	5,5
Wynik z działalności operacyjnej	-68,2	31,5
Przychody finansowe	105,0	31,1
Dywidendy i udziały w zyskach	-	-
Odsetki	18,8	13,9
Zysk ze zbycia inwestycji	71,9	6,4
Aktualizacja wartości inwestycji	10,1	8,8
Inne	4,2	2,0
Koszty finansowe	70,6	2,6
Odsetki	0,7	0,1
Strata ze zbycia inwestycji	0	0,4
Aktualizacja wartości inwestycji	10,0	0,9
Inne	59,9	1,2
Wynik z działalności gospodarczej	-33,8	60,0
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	0	-
Wynik finansowy brutto	-33,8	60,0
Podatek dochodowy	0,2	12,1
Pozostałe obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	-	-
Wynik finansowy netto	-34,0	47,9

Tablica 2.1 Bilans otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	I - VI	
	2002 r.	2003 r.
	w mln zł	
Aktywa	25 190,6	37 943,6
Portfel inwestycyjny	24 433,3	37 025,6
Środki pieniężne ogółem	143,8	182,1
Środki pieniężne na rachunkach bieżących	1,2	2,5
Środki pieniężne na rachunku przeliczeniowym	89,0	125,6
Pozostałe środki pieniężne	53,6	54,0
Należności ogółem	613,5	735,9
Należności z tytułu dywidend	11,3	34,6
Należności z tytułu odsetek	572,0	670,0
Należności od towarzystw	1,4	1,2
Należności z tytułu zbytych składników portfela	27,5	26,9
Pozostałe należności	1,3	3,2
Rozliczenia międzyokresowe czynne	-	-
Zobowiązania ogółem	108,1	174,5
Zobowiązania wobec członków	0,7	95,5
Zobowiązania wobec depozytariuszy	0,1	0,2
Zobowiązania wobec towarzystw	7,1	10,7
Zobowiązania z tytułu nabytych składników portfela	86,9	50,1
Zobowiązania z tytułu nie przeliczonych jednostek na rachunku rezerwowym	1,5	0,8
Zobowiązania z tytułu pożyczek i kredytów	-	-
Pozostałe zobowiązania	0,4	5,1
Rozliczenia międzyokresowe bierne	11,4	12,1
Aktywa netto	25 082,5	37 769,1
Kapitał funduszy	23 459,7	35 436,7
Kapitał rezerwowy	351,4	533,4
Wynik finansowy	1 271,4	1 799,0
Kapitały razem	25 082,5	37 769,1

Tablica 2.2 Rachunek zysków i strat otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	I - VI	
	2002 r.	2003 r.
	w mln zł	
Przychody z inwestycji	728,1	1 042,2
Dywidendy	51,0	138,1
Amortyzacja dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	63,3	31,0
Odsetki	564,0	788,2
Różnice kursowe dodatnie	49,4	84,9
Pozostałe	0,4	0
Koszty operacyjne	94,3	128,8
Wynagrodzenie dla towarzystw	67,4	102,1
Opłaty dla depozytariuszy	4,2	4,7
Amortyzacja premii od papierów wartościowych nabytych powyżej wartości nominalnej	2,2	6,1
Odsetki i prowizje od zaciągniętych kredytów i pożyczek	-	-
Różnice kursowe ujemne	20,0	15,9
Pozostałe	0,5	0
Wynik z inwestycji	633,8	913,4
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	621,2	885,6
Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	214,9	190,7
Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny	406,3	694,9
Wynik z operacji	1 255,0	1 799,0
Przychody z tytułu pokrycia niedoboru	16,4	-
Wynik finansowy	1 271,4	1 799,0

Tablica 2.3 Stopa zwrotu otwartych funduszy emerytalnych za 24 miesiące¹⁾

W okresie:	Średnia ważona stopa zwrotu w %	Minimalna wymagana stopa zwrotu w%	Kwota niedoboru w mln zł
30.06.1999 – 29.06.2001	22,097	11,049	3,7
30.09.1999 – 28.09.2001	18,091	9,046	35,4
31.12.1999 – 31.12.2001	21,464	10,732	-
31.03.2000 – 29.03.2002	15,614	7,807	16,4
30.06.2000 – 28.06.2002	19,779	9,890	-
29.09.2000 – 30.09.2002	23,131	11,566	-
29.12.2000 – 31.12.2002	21,965	10,983	-
30.03.2001 – 31.03.2003	26,290	13,145	-
29.06.2001 – 30.06.2003	32,953	16,477	-

¹⁾ Liczona zgodnie z Ustawą o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (art. 172, 173).

Tablica 2.4 Portfel inwestycyjny otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	I - VI			
	2002 r.	2003 r.	2002 r.	2003 r.
	w mln zł		w %	
Akcje Narodowych Funduszy Inwestycyjnych	68,8	45,3	0,3	0,1
Akcje spółek na regulowanym rynku giełdowym	7 053,5	9 442,6	28,9	25,5
Bony skarbowe	573,2	840,0	2,3	2,3
Depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe	711,5	674,5	2,9	1,8
Obligacje	15 733,0	25 935,1	64,4	70,1
Inne lokaty	293,3	88,1	1,2	0,2
OGÓŁEM	24 433,3	37 025,6	100	100

Tablica 2.5 Akcje w portfelach otwartych funduszy emerytalnych w ujęciu sektorowym

Wyszczególnienie	I - VI			
	2002	2003	2002	2003
	w mln zł		w %	
Finanse	2 302,0	2 637,4	32,6	28,3
Banki	2 281,7	2 634,6	99,1	99,9
Ubezpieczenia	20,3	2,8	0,9	0,1
Pozostałe finanse	-	0	-	-
Przemysł	2 545,8	3 559,5	36,1	38,2
Budownictwo	291,0	298,5	11,4	8,4
Chemiczny	1 339,7	1 734,0	52,6	48,7
Drzewny	201,7	391,9	7,9	11,0
Elektromaszynowy	51,9	48,6	2,1	1,4
Lekki	11,9	3,4	0,5	0,1
Materiałów budowlanych	113,5	184,6	4,5	5,2
Metalowy	326,8	582,5	12,8	16,4
Spożywczy	201,8	255,5	7,9	7,2
Przemysł – pozostałe	7,5	60,6	0,3	1,7
Usługi	2 205,7	3 116,5	31,3	33,5
Handel	197,5	398,3	9,0	12,8
Informatyka	728,3	733,9	33,0	23,5
Media	306,3	241,9	13,9	7,8
Telekomunikacja	824,5	1 616,2	37,4	51,9
Usługi pozostałe	149,1	126,3	6,7	4,0

Tablica 2.6 Członkowie otwartych funduszy emerytalnych według wieku i płci*)

Wiek	I – VI 2002 r.			I – VI 2003 r.		
	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem
	w osobach					
17 lat i mniej	55 216	41 414	96 630	40 595	29 979	70 574
18-20	318 646	225 231	543 877	285 692	210 125	495 817
21-25	1 134 098	955 893	2 089 991	1 116 525	933 559	2 050 084
26-30	1 227 484	1 129 915	2 357 399	1 296 199	1 196 107	2 492 306
31-35	955 266	891 011	1 846 277	1 028 372	959 399	1 987 771
36-40	789 417	757 711	1 547 128	803 082	767 950	1 571 032
41-45	737 523	698 143	1 435 666	753 421	724 997	1 478 418
46-50	445 291	327 843	773 134	524 642	419 761	944 403
51 lat i więcej	87 254	28 202	115 456	141 952	56 327	198 279
Razem	5 750 195	5 055 363	10 805 558	5 990 480	5 298 204	11 288 684

Tablica 2.7 Składki przekazywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do otwartych funduszy emerytalnych*)

Przekazane w okresie:		Kwota składek	Odsetki	Liczba składek
		w mln zł		w szt
stycznia	2002	1 067,6	0,5	9 122 302
	2003	739,3	0,3	8 479 873
lutego	2002	556,2	0,3	4 790 544
	2003	480,1	0,4	7 847 247
marca	2002	943,7	0,4	7 086 809
	2003	908,4	11,7	10 754 320
kwietnia	2002	531,3	0,3	4 127 878
	2003	1 303,7	0,8	13 620 187
maja	2002	745,0	6,2	6 272 021
	2003	716,9	0,3	8 212 492
czerwca	2002	762,1	4,4	8 961 423
	2003	510,4	1,4	7 775 676
19.05.1999 – 30.06.2002		23 108,0	106,1	209 151 942
19.05.1999 – 30.06.2003		32 653,0	164,8	326 728 032

*) Dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.